

Nasul

Traducere din italiană de
CORNELIA DUMITRU

C U R T E A V E C H E

Vnu

Mai întâi, trebuie să-mi iau anumite măsuri de precauție, cum se spune.

Dragi cititori, aventura de a povesti în cuvintele mele o nuvelă precum *Nasul* de Nikolai Gogol poate părea un act inconștient, vădind lipsă de modestie.

Este ca și cum cineva i-ar cere unui șchiop să se ia la întrecere cu un campion mondial la cursa de 100 de metri plat.

Când eram în clasa întâi, în 1931 (!!!), ca să mă învețe să scriu, învățătoarea mă punea să fac liniuțe, adică niște semne verticale ce trebuiau să fie absolut drepte. Ei bine, eu am senzația că fac și acum liniuțe, în timp ce Gogol a lăsat lumii moștenire trei sau patru capodopere. Când am ales-o pe aceasta, mărturisesc, am făcut-o și din lene. Căci una e să povestești o nuvelă scurtă, și cu totul alta, credeam eu cu naivitate, să relatezi în doar câteva pagini istoria din *Logodnicii* sau *Iliada*, să zicem. Însă am greșit socotelile, fiindcă povestirea este atât de concentrată, încât pare un joc de Mahjong, îl știți? E

de-ajuns să miști greșit un singur bețișor, c-ai și dat de bucluc. Și ce-am făcut, atunci? Păi, m-am mișcat înăuntrul povestirii cu băgare de seamă, tremurând, la fel cum se strecurau prin încăperile ministeriale funcționărașii zugrăviți de Gogol, în vârfurile picioarelor, ba chiar ținându-și răsuflarea, ca să nu-l deranjeze pe șeful de birou...

Gata, nu pot tărăgăna mai mult de atât. Curaj!

Aceasta e povestea unui nas care, după ce a dispărut în mod inexplicabil de pe fața proprietarului legitim, a dobândit o viață absolut autonomă. Ce mai trăsnaie! – veți spune. Ei bine, nu-i deloc aşa! Luăți aminte că literatura e plină de asemenea întâmplări. Unii scriitori și-au închipuit mâna retezată a unui asasin care ucide mai departe singură, alții au dat frâu liber imaginației descriind capul unui ghilotinat a cărui gură continuă să vorbească... În general, sunt povestiri de groază, ce dau fiori pe șira spinării. Însă nuvela lui Gogol are meritul de a fi foarte amuzantă. Vi se pare puțin lucru?

Totul a început în zorii zilei de 25 martie 1832, la Sankt Petersburg, pe atunci capitala Rusiei, când Ivan Iakovlevici, de meserie bărbier, s-a trezit mult mai devreme decât de obicei, iar primul lucru pe care l-a simțit a fost o mireasmă îmbietoare de pâine

de-ajuns să miști greșit un singur bețisor, c-ai și dat de bucluc. Și ce-am făcut, atunci? Păi, m-am mișcat înăuntrul povestirii cu băgare de seamă, tremurând, la fel cum se strecurau prin încăperile ministeriale funcționărașii zugrăviți de Gogol, în vârfurile picioarelor, ba chiar ținându-și răsuflarea, ca să nu-l deranjeze pe șeful de birou...

Gata, nu pot tărăgăna mai mult de atât. Curaj!

Aceasta e povestea unui nas care, după ce a dispărut în mod inexplicabil de pe fața proprietarului legitim, a dobândit o viață absolut autonomă. Ce mai trăsnaie! – veți spune. Ei bine, nu-i deloc aşa! Luați aminte că literatura e plină de asemenea întâmplări. Unii scriitori și-au închipuit mâna retezată a unui asasin care ucide mai departe singură, alții au dat frâu liber imaginației descriind capul unui ghilotinat a cărui gură continuă să vorbească... În general, sunt povestiri de groază, ce dau fiori pe șira spinării. Însă nuvela lui Gogol are meritul de a fi foarte amuzantă. Vi se pare puțin lucru?

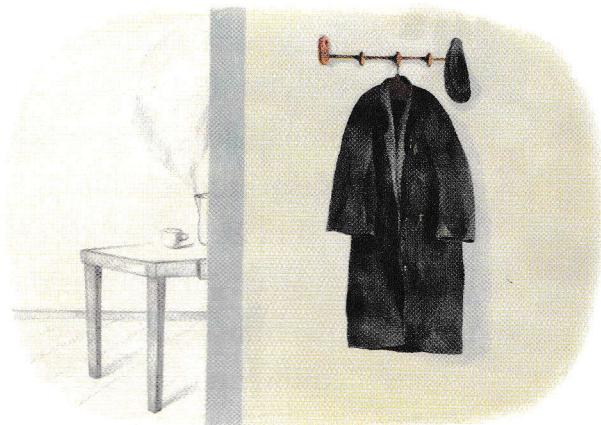
Totul a început în zorii zilei de 25 martie 1832, la Sankt Petersburg, pe atunci capitala Rusiei, când Ivan Iakovlevici, de meserie bărbier, s-a trezit mult mai devreme decât de obicei, iar primul lucru pe care l-a simțit a fost o mireasmă îmbietoare de pâine

caldă. Nu era o nouitate: la ora aceea, toate străzile din oraș miroseau a chifle aburinde. S-a ridicat în capul oaselor și a văzut că respectabila și apriga lui consoartă, Praskovia Osipovna, tocmai scotea din cuptor câteva. Ivan a luat o hotărâre fulgerătoare.

— În dimineața asta n-am chef de cafea, i-a spus el nevestei. Mi-ar fi pe plac, în schimb, niște chifle cu ceapă.

La drept vorbind, ar fi voit să bea mai întâi o cafea bună și abia apoi să-și savureze chiflele cu ceapă, dar știa că ar fi fost cu neputință să-i ceară Praskoviei ambele lucruri, fiindcă soția lui nu suporta asemenea pretenții deplasate. „Excelent“, s-a gândit Praskovia, căreia îi plăcea tare mult cafeaua. „Las' să mănânce nătărăul ăsta pâine cu ceapă, ca să beau eu și porția lui de cafea.“ Și i-a aruncat pe masă o pâinică.

Despre Ivan se putea spune orice, dar nu c-ar fi fost un bărbat care nu ținea la decență. Și, întradevăr, de cum s-a dat jos din pat, înainte de a trece la micul dejun, și-a îmbrăcat

fracul, care la vremea respectivă era, pentru bărbieri, un fel de haină de lucru. Apoi s-a aşezat la masă, a tras mai aproape solnița, a curățat două căpățâni de ceapă, a înfipă cuțitul și, cu un aer fericit, a tăiat pâinica în două.

Dintr-o dată a băgat de seamă, nu fără stupoare, că în mijlocul chiflei se ascundea un obiect străin, ceva albicios. Ivan a apropiat vârful cuțitului de acel ceva și a scobit încetisor în jurul lui. Pe urmă, l-a pipăit cu arătătorul. Era tare. Dar, oricât de mult s-ar fi străduit, nu izbutea să-și dea seama ce ar fi putut să fie. Și-a întins două degete, a prins obiectul, l-a scos din chiflă și l-a privit cu luare-aminte.

Era un nas.

Nu încăpea îndoială. Era nasul cărnos al unui bărbat, un nas respectabil, bine croit.

Neputând să-și creadă ochilor, i-a dat drumul imediat, lăsându-l să cadă pe masă. Și-a strâns pleoapele, s-a frecat la ochi, i-a deschis din nou. Nasul era tot acolo. L-a atins ușor, cu teamă.

Era un nas, nimic de zis, era chiar un nas!

Și, cu cât îl privea mai mult, cu atât își dădea mai bine seama că era – cum să spunem? – un nas cunoscut, un nas cu care avusese de-a face într-un

fel sau altul. Pe chip a început să i se zugrăvească groaza.

Nevasta lui Ivan s-a apropiat și a văzut obiectul albicios de pe masă.

— Ce-i asta?

— Un nas.

Praskovia s-a înfuriat de-a binelea. Roșie la față, a început să țipe:

— Netrebnicule!

Bătivanule! Cui i-ai tăiat nasul? Acușica mă duc să te denunț la poliție!

Bărbierul a dat să se apere, însă consoarta i-a închis gura de îndată:

— Tu să tac, derbedeule! Mulți clienți mi-au spus că, atunci când îi bărbierești, le brutalizezi în aşa hal nasurile, încât e de mirare că mai stau la locurile lor!

În clipa aceea, Ivan se simțea mai mult mort decât viu. Asta fiindcă taman ce recunoscuse nasul. Îi aparținea unui om important, maiorul Kovaliov, pe care-l bărbierea în fiecare miercuri și duminică.

